

متن پرسش

جناب استاد سلام: شما در جواب سوال ۲۴۱۲۸ فرمودید: (صورت خارجی «مُعد» خواهد بود تا نفس ناطقه، صورتی مطابق آن در ذهن ابداع کند) این یعنی شما پذیرفتید که صورت ذهنی منطبق صورت خارجیست. اما در جواب سوال ۲۴۱۱۴ فرمودید: (آنچه احتمال خطا دارد حکمی است که نسبت به صورت خارجی، صورت می‌گیرد یعنی آیا آنچه نزد عالم است منطبق است با صورت خارجی یا نه؟) این یعنی شما شک دارید که صورت ذهنی منطبق با صورت خارجیست. مگر می‌شود کسی در عین حال هم یقین داشته باشد هم شک؟ لطفاً این تناقض در گفتار را برای بنده روشن کنید. لطفاً برای بنده روشن کنید که شما و حکمت متعالیه آیا به انطباق صورت ذهنی با صورت خارجی یقین دارید؟ ممنون

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: عرایضی که بنده خدمت رفقا در جواب به سؤالات عرض می‌کنم با فرض این نکته است که اصل مباحث را در متون اصلی دنبال کرده‌اند و گرنه با سؤال و جواب نمی‌توان به موضوعات علمی دست پیدا کرد. در کتب فلسفه همیشه این نکته مورد بحث هست که چرا انسان در تطبیق یک موضوع به اشتباه می‌افتد. مثلاً چرا سراب را آب تلقی می‌کند، در آنجا گفته می‌شود که حس انسان اشتباه نکرد، ولی تطبیق آنچه حس به ما داد، با خارج که به این عمل «حکم» می‌گویند، خطا پیش آمده. که البته باید مطلب را در کتب فلسفی دنبال بفرمایید. موفق باشید